www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ЦІНА ЦЕНТів. РІК XXXIII. Ч. 282. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 4. грудня, 1925. VOL. XXXIII. No. 282. Jersey City, N. J., Friday, December 4, 1925. PRICE CENTS

Вуглеві страйкарі готові на довгий страйк.

ШАМОКИН, ПА. 2. грудня. — Перегляд цілого округа твердого вугля, який зробили представники американських ґазет, переконав їх, що майнери зовсім не сподівалися скорого закінчення страйку після предложення ґубернатора пенсилвенійського стейту Піншов. Навпаки вони приголяються до можливости, що страйк може потревати всю зиму.

Крамарі з цілого страйкового округа стверджують, що майнери починають уже нарушувати свої ощадности, зложені за попередні роки, та вони купують у склепах лишень річи, необхідні до життя.

Майнери знають, що властителі копалень завзялися на рішучу боротьбу, зміряючу до знищення їх організації. Та вони знають також з ґазет, що твердий уголь тратить богато бизнесу, бо в богато вже фабриках на його місце заведено нафту та другі топлива.

КОНҐРЕСМЕН ЗБИРАЄТЬСЯ ДО УДАРУ НА ВЛАСТИТЕЛІВ.

ВАШИНҐТОН, 2. грудня. — Конґресмен Блек, вибраний на демократичний тикет з Ню Йорку, заявляє, що він внесе в слідуючім конґресі проект закона, на основі котрого уряд мавби забрати копальні вугля властителям та вести їх самий, бо властителі своїм відкиненнем переговорів показалися ворогами суспільности.

ДЯКУЮТЬ ҐУБЕРНАТОРОВИ ПЕНСИЛВЕНІЇ ЗА ЗАХОДИ.

ГАРИСБУРҐ, 2. грудня. — Нюйорський Майор Гайлен прислав до пенсилвенійського ґубернатора Піншов телеґраму, в якій дякує йому в імени свого міста за його посередництво в углевім страйку. Подібні телеґрами вислали йому також майори других міст.

НІМЕЦЬКИЙ УГОЛЬ ПОЯВИВСЯ НА РИНКУ

БОСТОН, 2. грудня. — Кораблем Ротердам привезено з Німеччини перший ладунок цеголок вестфалійського вугля. Перший ладунок виносить 4,000 тон. Замовив його один місцевий купець для продажі в Новій Анґлії.

„АМЕРИКА СТРАТИЛА СВІТОВИЙ ПРОВІД".

НЮ ЙОРК, 2. грудня. — Норман Дейвис, бувший секретар стейту, вернувши з довшої обїздки по Европі, заявив на зборах Непартійного Товариства Ліґи Народів, що підписанне договору в Локарно має той наслідок, що Америка стратила провід у світі, який вона мала від кінця війни, а европейські держави стали порядкувати свої справи, махнувши рукою на Америку.

НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК ПРИ РОБОТІ.

НЮ ЙОРК, 2. грудня. — В машиновій шапі корабельного підприємства Садерн Пасифик Стімшип Ко. злушена пара розсадила парову помпу. Вибух покалічив тяжко 5 робітників, що находилися тоді недалеко від помпи. Ранених, межи котрими є Іван Мурта, відставлено до шпиталю.

СУПЕРЕЧКА МЕЖИ МОДЕРНІСТАМИ Й ФУНДАМЕНТАЛІСТАМИ РОЗСАДЖУЄ ЦЕРКВУ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 2. грудня. — На спеціяльних зборах презбітеріянської церкви, які скликано для розслідження зросту суспільного невдоволення, прийшло до таких острих перепалок межи фундаменталістами а модерністами, що богато учасників сподіється, що ся церква може легко росколотися на дві части. Модерністи на сих зборах називають себе ліберали та заступаються за те, що кождий член церкви має мати повну свободу думки й ділання.

СУКНЯНІ ФАБРИКАНТИ НЕВДОВОЛЕНІ.

НЮ ЙОРК, 2. грудня. — Збори американських фабрикантів сукна ухвалили віднестися з публичним закликом до американської суспільности в справі роскладання видатків на життя. Після сих фабрикантів, Американці що далі то менче видають на добре одіння, а зате купують авта, радія й тим подібні річи.

ДУРЧАК НА СУДІ.

СОМЕРВИЛ, Ню Джерзі, 2. грудня. — Перед лавою присяжних суддів велася тут росправа проти Івана Дурчака, обжалованого за смертельне покалічення ножем 12-літної дівчини фармера Крисоватого. Дівчина умерла відтак у шпитали.

Свідки додали мало до того, що було відоме до росправи. Дурчак, котрий зраджував мало чувства, старався доказати, що в день нападу на дівчину, він був у другому місті. Лава нараджувалася над його виною дві години й прийшла до переконання, що він винуватий. Суддя сейчас засудив його на досмертну вязницю.

ВЖЕ Й НА ФАРМІ НЕМА СПОКОЮ.

ГЕМСТЕД, Лонґ Айленд, 3. грудня. — Місцевий фармер Джордж Морел, котрого родина жила тут управою ріллі з діда-пардіда, вніс до місцевої міської ради скаргу, в якій каже, що летуни з недалекого військового летничого поля взяли собі за звичку літати низенько понад його хату так, що малощо не струтять комина. Через те його родина находиться у вічній тревозі, що відбивається тяжко на її здоровлю.

Міська рада не могла нічого зробити, бо скарга не подавала ніякого імени. Скаргу відправлено до уряду здоровля.

ХОЧУТЬ ПРИМУШУВАТИ ЧУЖОМОВНІ ҐАЗЕТИ ВЧИТИ АМЕРИКАНСЬКОГО ПАТРІОТИЗМУ.

НЮ ЙОРК, 2. грудня. — Організація Злучені Патріотичні Товариства почала кампанію за ухваленнем закона, на основі котрого всі іміґрантські ґазети, що виходять неанґлійською мовою, малиби бути примушені подавати анґлійські статті, на [illegible] Організація була ставати-

ВЖЕ ВЖЕ

вийшов з друку

КАЛЕНДАР

Українського Народного Союза на 1926 рік

богатий ріжнородним змістом та ілюстраціями.

Ціна з пересилкою 50 центів.

Замовлення посилати на адресу: "SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Пригадуємо, що торічний наклад був скоро вичерпаний, тому хто хоче мати календар У. Н. Союза на 1926 рік, нехай поспішиться із замовленнем.

ЕПИСКОП БУДКА В НЮ ЙОРКУ.

Епископ канадійських Українців Н. Будка приїхав з Канади на короткий побут в Злучених Державах.

Епископ Будка тепер в Ню Йорку в гостях у свого шкільного товариша, нюйорського пароха о. П. Понятишина.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ В КАНАДІ.

В четвер 12. листопада с. р. приняв суддя Бек п. Микиту Романюка в почот адвокатів і дав йому право практикувати яко адвокатови в судах провінції Алберти. Перед суддю представив п. Романюка Ф. Форд К. С.

УКРАЇНСЬКІ КУРИ І III. ІНТЕРНАЦІОНАЛ.

Українські кури певно й не догадуються, яку вони ролю починають відогравати в діяльности III. Інтернаціоналу, зглядно в зовнішньому торгу союзного совітського уряду. Тим часом наша курка, „як така", з своєю „яєчною продукцією" стає це аби яким чинником в розвитку торгових зносин совітського союзу з закордоном. Про це з великим ентузіязмом повідомляв другу сесію ВУЦ-К-а недавній полпред Красін, так несподіванно „знятий" з Паризької амбасади; своїм ентузіязмом Красін поділився і з представниками казенної преси, аж до кореспондента „Економической Жизни" включно. В ч. 240 (20. X.) співробітник останньої цитує заяву Красіна: „Успішно працюють у Франції українські торговельні організації. Пробний експорт українських яєць викликав у Франції фурор. Паризька торговельна біржа на протязі кількох день тільки й говорила про високу якість українського експорта". Очевидно, високо ціняни „якість" українського експорту взагалі, а яєчного зокрема, паризькі перекупки зразу ж підняли ціну на одне а то й два „су" на яйця. На жаль Красін не подає цифрових даних про яєчний експорт з України до Франції. З докладу Золотарьова, наркомвнешторга України, видно тільки, що з суми 260 міліонів руб. — вартість всього експорту з України в біжучому році, 222 міліони падає на хліб і 40 м. на яйця, мясо, птицю, та фрукти — разом (ib.) Як би там не було, українська курка починає свою ролю відогравати не лише в операціях внешторгу, а й у діяльності III. Інтернаціоналу в звязку з залежністю совітського уряду від III.

ЗМІСТ КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1926 РІК.

Табельний календар на 1926.
Календаріюм.
Історичний календар.
До якої запомогової організації належати.
Що кождий член повинен знати про У. Н. Союз.
XVI конвенція У. Н. Союза.
Нові роди обезпечення в У.Н.Союзі
Посмертні згадки.

В. Кедровський: Проголошение першого Універсалу Української Центральної Ради в Києві. (Спогади очевидця).

О. Олесь: Вірю горяче.

Україна. — Територія України. — Население України. — Назва України. — Події з історії. — Новий поділ України. — Радянська Україна; Західна Україна (докладна статистика Галицької України); Підкарпатська Русь; Під румунською окупацією.

Українські табори в Чехо-Словаччині (з оригінальними ілюстраціями).

Осип Маковей: Сон.

Слово о Полку Ігоревім (Заспів і Плач Ярославни).

Осип Маковей. Понад хмари.
Ой, красно, ясно (Народня пісня).

М. Шашкевич: Весніявка.

Володимир Мономах (з приводу 800-літніх роковин смерти великого володаря Руси-України).

Руїна Січи в піснях і думах.

Я. В.: Ліс і сокири.

Т. Шевченко: Ранок.

Петро Чулий: Дешо про Москалів (Популярно-наукова розвідка на основі російських жерел про житте-бутте московського народу).

Гей не дивуйтесь (Народня пісня).
Українець є зразком Славянина.
Любов і біль (Казка).
Заббобони й наука (Про опирів).

Свящ. др. Микола Копачук: Московська душа (Про головні переходи, які впливали на московську душу, а саме: 1. Християнство. — 2. Татарське лихоліття. — 3. Державний деспотизм. — 4. Кріпацтво).

Др. Осип Назарук: Опис Київа (Виїмок із споминів з часу подорожі).
Смерть і любов.

Др. Лонгин Цегельський: Наші дерев'яновторні недавці (З давно і недавно минулого).
Співаючі вежі в Голяндії і Бельгії.
Початки письма.
Милостиня. (Оповідання).
Спогади про початки зелізниці.
Найбільші вороги людий.
Що є між життєм і смертю.
Синій кремінь (Оповідання).
Як довго жиють звіята.
Століття кобиряка.—Століття пауки.
Будівельна кооперація.
Зріст маєтку У. Н. Союза.
Нащо обезпечувати дітий?
Нащо обезпечення на житте в Америці, коли його не треба було в старому краю?
Деморалізація серед польської іміґрації в Америці.
Обєднанне Українських Організацій в Америці.
Нові галицькі анекдоти (жарти).
Оголошення.

Календар містить богато нових оригінальних ілюстрацій зі старого краю і з Америки.

Ціна одного примірника 50 центів

УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК ДО АКАД. С. И. СМАЛЬСТОЦЬКОГО.

„Українська Академія Наук щиро вітає свого члена, ординарного академика професора Степана Йосифовича Смальстоцького з сороклітним його науково - літературної діяльности.

Сорок літ невсипущої й високоплідної діяльности на користь української культури та низка визначних наукових праць проходять нині перед нашими очима. Ви, вельмишановний товаришу, маєте за собою великий багаж науково-культурного набутку, з якого ще довгий час користатиме наша наука. Найбільше своєї сили і праці положили Ви на пробудження та усвідомлення нині знов уярмленої Буковини, але й ціла Україна, без огляду на кордони, споживає плоди Вашої діяльности. „Буковинська Русь", нариси з історії українського письменства, як знаменитий аналіз Котляревського „Енеїди", нарешті Ваші філологічні праці — це тільки невеличка частина з того, що Ви дали Україні і що тривким здобутком увійшло до спільної скарбниці української науки і культури.

Засилаючи на нинішне свято української науки своє товариське вітання, Українська Академія Наук бажає, вельмишановний товаришу, довго ще працювати в сфері любих Вам наукових питаннів. Разом з тим Академія Наук висловлює нестемнену надію, що прийде той час, коли найвища наукова установа України побачить Вас серед тісного гурту ближчих своїх співробітників і безпосередньо користатиме з великого Вашого наукового досвіду на збогачення скарбниці всеукраїнської науки. Голова — президент ВУАН, академик В. Липський. Віцепрезидент ВУАН, академик С. Ефремов. Неодмінний секретар ВУАН, академик А. Кримський".

ВИЇЗД НА РАД. УКРАЇНУ.

На днях виїхали зі Львова на Рад. Україну після пятиліття еміґраційного життя письменник Клим П ліщук і його дружина Галина Орлівна. З того приводу п. К. Поліщук надіслав до редакції Діла листа, в якому між іншим дякує всім, що відносились до нього із сердечною щиростю. Особливо дякує п. К. Поліщук родині о. Івана Рудовича, в якого домі проходилось йому житє і пра-

Тепер хотять розоруження Европи.

ЛОНДОН, 2. грудня. — В анґлійських урядових кругах заявляють, що Анґлія буде тепер з усіх сил побиватись за розоруженнем Европи.

Анґлійські дипльомати кажуть, що локарненський договір се тільки ступінь до розоруження.

Анґлія, кажуть, буде напирати, щоб Ліґа Народів серіозно взялась до справи розоруження.

МИР ЗА ГРОШІ.

ЛОНДОН, 2. грудня. — Анґлійське правительство заявило урядови Ірляндії і Олстеру (північної Ірляндії), що подарує їм їх довги, якщо погодяться на вирішенне граничного спору згідно з постановами граничної комісії.

На сьому заробила-б добре Ірляндія, а власне Ірляндська Вільна Держава, бо вона винна Анґлії мілярд долярів.

Анґлійська преса протестує проти сього пляну, кажучи, що се розтратність державних гроший.

РЕЛІҐІЙНЕ САМООЗНАЧЕННЄ.

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 2. грудня. — Тут піднесено гадку, щоби вирівнати ріжниці між Ірляндією і Олстером (північною Ірляндією) через релігійне самоозначенне, в сей спосіб, що католики покинули би Олстер і перенеслись до Ірляндської Вільної Держави, а протестанти перейшли би відтам до Олстеру.

МОЖЕ ЩЕ БУТИ ЧЛЕНОМ ПАЛАТИ ЛОРДІВ.

ЛОНДОН, 2. грудня. — В урядових кругах говорять, що хотяй Чемберлейн не хотів тепер бути пером і членом палати лордів, а тільки приняв високе шляхотське відзначенне, то пізнійше, якщо того вимагати-ме політична ситуація, він може змінити свій погляд і приняти також місце в палаті лордів.

ФРАНЦУСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ НЕВДОВОЛЕНІ.

ПАРИЖ, 2. грудня. — Французькі націоналісти невдоволені з локарненського договору, який Бріян вчера підписав в Лондоні.

Націоналістичні ґазети пишуть, що сей договір корисний для Анґлії і Німеччини, а для Франції шкідний.

Договору ще не затвердив французький парлямент і тому Бріян предложить його парляментови щойно тепер. Там, кажуть, націоналістичні посли виступлять проти договору з критикою, але всетаки він сподівається для нього здобути значну більшість.

КИПЛИНҐ ХОРИЙ.

ЛОНДОН, 2. грудня. — Славний анґлійський письменник Радярд Киплинґ захорів на простуду. Прикликано лікарів спеціялісів, щоб не допустили до розвинення простуди в запаленне легких.

ВІРИТЬ В ЧУДА І НЕБО ЯКО ДІЙСНІСТЬ.

ЛОНДОН, 2. грудня. — Славний анґлійський письменник і відомий спіритуаліст Конан Дойл заявив, що він не тільки вірить в чуда і небо, але певен того і знає, що чуда, які описані в біблії, були, та що небо теж істнує.

Він каже, що не тільки видів духи, які приходили на його призив до нього з неба, але з ними розмовляв і чув від них описи біблійних чуд і теперішнього раю.

Спіритуалізм, каже сер Артуї Конан Дойл, тепер вже до тої степені розвинутий, що може фактами доказати істнованне духів.

Він називає спіритуалізм релігією, яка не опирається на вірі, але на фактах.

НІМЕЧЧИНА І ЛІҐА.

ЛОНДОН, 1. грудня. — Підписанням локарненської умови Німеччина згодилась приступити до Ліґи Народів.

Алянти, згідно з приреченнем в Локарні, дали німецькій делеґації заяву на письмі, що будуть зважати на неї яко члена Ліґи Народів, з огляду, що вона розоружена держава.

Одночасно алянти хотять старатись притягнути Росію до Ліґи Народів.

ОПОРОЖНЮЮТЬ КЕЛЬН.

КЕЛЬН, Німеччина, 2. грудня. — Анґлійське військо спокійно, тихо й уважно покидає Кельн і цілу північну Рурщину. З ними відходять і малі частини французьких і бельгійських жовнірів.

800 анґлійських жовнірів оженилось тут з Німками і поїдуть з ними домів.

НІМЕЦЬКІ ДОМАГАННЯ.

БЕРЛІН, 2. грудня. — Німці видвигають тепер такі домагання до алянтів:

1. — Прискорене опорожнення міст Кобленц і Майнц.

2. — Скасовання алянтської військової контролі над Німеччиною.

3.—Свободи у будові і розвитку торговельного летництва.

БУРЯ В БОЛГАРІЇ.

СОФІЯ, 30. падолиста. — Вчера вночі була тут велика буря. Гураган знищив понад 30 домів. Люди втікали перед гураганом з домів у нічних сорочках.

МУССОЛІНІ ПРО АМЕРИКУ.

РИМ, 2. грудня. — Італійський премієр Бенито Муссолині висловився з признанням про Злучені Держави Америки. Він сказав, що Америка має розумний устрій, де парлямент не може скинути ані президента ані міністерського кабінету. Сей устрій, казав італійський диктатор, [illegible] і стабільности.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:	ПЕРЕДПЛАТА:
Three copies a copy.	Поодиноке число три центи.
One year ..... $ 7.00	На рік ..... $ 7.00
Six months $3.75	На пів року ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00	На три місяці ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В Джерси Сити і Заграницею:
One year $10.00	На рік $10.00
Six months ..... $ 5.00	На пів року ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75	На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ХРОНІЧНА НЕДУГА ПОЛЬСЬКОГО ЗЛОТОГО

Як можна було предвидіти ще на весні, польський злоти вже знова почав летіти в долину на голову. Коли його заведено яко основу польської монетарної системи, то сказано було, що його вартість (себто скількість золота в монетарній одиниці) виносить стілько, що він буде вартувати на американські гроші 19 та 3 десяті цента. Через цілий рік зверхом (нову монетарну систему заведено в Польщі минувшого року) він нібито держався на своїй висоті. На весну він почав падати дуже скоро. Поспішний ратунок, який йому дали польські міністри, нібито вратував злоти перед дальшим упадком. Через кілька місяців опісля він і держався коло 15 центів. Тиждень тому однак він нагло зісунувся знова понизче 15 центів. Польські представники проголосили зараз успокоюючі заяви, що мовляв се хвилеве ваганне, яке звичайно наступає від пересування більшої скількости готівки з одного краю до другого. Не минуло тижня, і польські фінансісти показалися брехунами чи дураками. Польський злоти не слухав, що говорили польські міністри. Вони стараються його піднятн з гори, а він собі все далі в долину, поки нині він уже не спав до 10 центів.

Тепер уже й польські міністри бачуть, що справа серіозна. Знова чухаються в голову, щоби розгадати, на яку хоробу занедужав сей польський пацієнт. Що се не наслідок звичайного собі осінного пересунення готівки з одного краю до другого, се вже відай ясно навіть польським фінансовим ворожбитам, бо пацієнт, хорий на такий легкий хронічний катар, ніколи не горячкує так поважно, як отсе горячкує польський злоти, що аж хотів кинутися зі шпитального вікна на вуличний брук. Мусить тут бути якась поважна недуга. Може вона теж і хронічна, себто повтаряється, як польські міністерства або дефравдації в польських банках, але вона тяжча, обложнійша.

Натхнені польськими дипльоматами американські газети подають, що причиною нового упадку польського злотого є недостача піддержки зі сторони польського скарбу, а що від польського скарбу ніхто фінансової піддержки не сподівався, бо польський скарб гонить чужими довгами, то значить, причиною упадку злотого є брак заграничних позичок для Польщі. Прецінь на початку сього року Польща дістала в американських банках 35 мілінів, яко частину 50-мілінової позички, і се на кілька місяців піддержало польські гроші. Тепер видно сі гроші вичерпалися, коли злоти починає падати знова. Рада зі сього ясна: коли хочеться піддержати польський злоти, то треба знова позичити гроший польським міністрам.

Напевно сказати не можна, чи не найдуться в Америці грошевиті люди, які злакомляться на високі проценти, обіцяні в польській державній позичці. Найшлися такі на весну, і нема причини, чому не найшлися вони в осени. На дураків спеціяльної пори року нема. Зичили вже одним польським міністрам, беручи в застав „польські" (себто Поляками зрабовані) ліси, зичили на польську сіль та тютюн, можуть ще позичити на польську табаку. Та се не поможе на довго. На другу весну злоти певно знова заслабне на весняну горячку, і польські міністри знова прийдуть до американських банкирів з простягненими руками. Дістануть менче, як сього року, але все щось дістануть.

Та остаточно американські банкирі таки стануть підозрілі. Стануть уже тоді вони розглядатися на того польського пана міністра, що все тільки жебрає й жебрає, що набирає довгів, як баран сіна на роги. І колись вони відкриють, чому польський злоти падає. Що відкриють, се видно по всяких признаках, межи иншим по тому, що президент Кулидж говорить, що на війну й армію гроший зичитися не повинно. Се ніби говориться на вітер, не згадуючи нікого по імени, се нібито відноситься лишень до Франції, але не до Польщі. Се нібито не тичиться Польщі, бо нібито Польща обороняє европейську цивілізацію перед большевиками. Але колись і сей викрут розвіється. Як Франція зближиться до Росії, як Росія приступить до Ліґи Народів або в який другий спосіб погодиться зі західноевропейськими державами, тоді вже й скінчиться велике післанництво Польщі, яким вона тепер хвалиться. Франції не буде вже тоді інтересу відгрожуватися Росії, і тоді Франція, Анґлія й Америка порадять тихенько Польщі розвалитися. Колиб вона ще тоді пручалася, покликуючися на своє велике післанництво, то великі держави сіта скажуть її так, як сказав жидівський банкир Ротшільд, коли німецький цісар Вільгельм хотів у нього позичити гроша на повне знищенє Франції: „Коли так, ваше величество, то я замикаю свою кишеню". Тоді Ротшільд покінчив війну, тепер держави розвяжуть польську армію, або що найменче відберуть її шабельку. Тоді доперва польський пацієнт злоти дістане першу порцію справдішного ліку.

Ще кілька весн може упливнути, заким до сього дійде. Але до того воно колись дійти мусить. На се вказує хронічна недуга польського злотого.

У. Н. СОЮЗ — НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО? ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО У. Н. СОЮЗА! ВИХОВУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ НА СПІВВЛАСНИКІВ НАЙБІЛЬШОЇ СВОЄ-РІДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ПРО „УКРАЇНІЗАЦІЮ"

(З книжки Василя Кучабського п. з. „Большевизм і сучасне завданнє Українського Заходу").

Першою признакою „українізації" є те, що найбільшу частину европейського півдня большевицької Росії відділено в окремішну адміністративну область більш-менш по лінії етноґрафічної межі компактної української етнічної маси. Але помилявся той, хто думавби, що таке адміністративне межування переведено вимково і тільки для України, та ще до того тому, бо „сила національної свідомости українських мас примусила" большевиків так зробити.

Щоб „баламуцтво не ширилося", слід зараз-же на вступі зазначити, що сучасна большевицька Росія є адміністративно поділена по принципу етноґрафічних меж більш-менш компактних етнічних мас, отже що в цьому відношенню Радянська Україна не займає ніякого і ні найменшого вимкового становища. Тими адміністративними областями етнічних мас є: „республіки" — „федеративні": російська і закавказська, і „самостійні": українська, білоруська, узбекська і туркменістанська; „сфедеровані республіки": азербайджанська, нахічеванська, вірменська, і грузинська; „автономні республіки": башкірська, дагестанська, кримська, Німців Поволжа, татарська, бурято-монгольська, якутська, кіргіська, таджикська, молдавська, абхазська, і анджарська; „автономні области": адигейсько-черкеська, вотська, інгуська, кабардинобалкарська, калмицька, карачаево-черкеська, Комі (зирянська), марійська, північно-осетинська, чеченська, чувацька, кара-кіргіська, ойратська, каракоплакська, нагорно - карабахська і південно-осетинська.

Друга признака „українізації" в тому, що державному апаратови на Радянській Україні наказано вживати українську мову як урядову і звернено велику вагу на творення державного шкільництва з українською мовою та на друкування тією самою мовою державних видань. „Ділови" видається, що в цій власне „українізації" Радянська Україна займає вимкове й окреме становище. Але читаємо в московській „Правді" з 10-го березня 1925, таку замітку п. з. **„Якутизація":** „Цілий ряд улусних ісполкомів і більшість наслїжних совітів у Якутській окрузі цілком перейшли на якутське діловодство. Після жовтня буде заборонено приймати урядовців, які не знають якутської мови. Вимок допускається лиш за окремим дозволом іркутського ЦК. В місті Якутську переходять центральні установи від першого травня на рідну мову. Серед Якутів ведеться інтенсивну ліквідацію неграмотности. Виданий у друге якутський буквар розійшовся. Росте попит на якутську літературу. Вийшли з друку і швидко розійшлися два томи творів якутських поетів-драматургів Кулаковського й Софронова".

Колиб так у цій замітці скрізь замінено слово „якутський" на „український", то вийшлаб чудова й повна картина „українізації" Радянської України. Так, чи сяк, а на підставі замітки про „якутизацію" можна дійти до двох висновків: або, що „якутизація" таксамо як і „українізація" „не була заініціована большевиками ради гарних очей Якутії, лиш була вимушена на большевиках силою національної свідомости якутських мас", — абож, що „українізація" таксамо як і „якутизація", „узбекізація", „туркменізація", „башкиризація" і всяка инша „бурято-монголізація" большевицької Росії не є нічим вимковим, лиш, навпаки, звичайним, загальним і всюди обовязуючим у Росії і що большевики не були присилувані ні-ким, лиш „чеченізують" Росію на всякі лади, бо це лежить у їхньому пляні.

Слідуюча новинка харківських „Вістей" з 19-ого листопада 1924, поможе розвязати оту ділему: „Пригнічене, поневолене за часів царату населення Молдавії, що майже перестало істнувати як окрема нація, в утворенні АМСРР (Автономної Молдавської Соціялістичної Радян. Республіки) бачить історичну еру свойого національного та культурного відродження... Треба (— большевикам —) майже наново утворювати молдавську національну літературу, а також утворювати молдавську школу, яка дене-де почала вже в процесі стихійного руху орґанізуватись, але далеко ще не упорядкована. Далі потрібно наблизити народні суди і т. ин. до населення через заведення молдавської мови". — Можнаб було від біди припустити, що якутська національна свідомість приневолила большевиків „якутизувати": адже у Якутів є два томи національної літератури, два поети-драматурги і навіть два видання букваря. Алеж у Молдаван, видко, ще навіть і букваря немає, бо як доносять „Вісти" з 27-ого листопаду 1924, у них щойно: „обговорюється справа, якої абетки вживати для молодої молдавської літератури, — російської чи латинської". А всеж не лиш „українізують" і „якутизують" у Росії, а й „молдавізують". Треба радше припустити, що в згаданій уже ділемі рацію має те останнє „або": — те, що кремельських владарів ніхто не силує „українізувати", лиш вони „українізують" самі, бо це лежить у їхньому пляні.

Що воно так, а не инакше, доказує історія „українізації". Колиб большевицький державний апарат на Радянській Україні складався з самих Українців і колиб всупереч здоровому інтернаціональному большевицькому розумови почали були самі від себе, силою свого власного ірраціонального національного почування „явочним порядком", „українізувати" державні установи від низів і проти волі кремельських владарів, — то така „українізація" булаб доказом нашої стихійної національної сили. Доказом сепаратистичної тенденції, яка самопроявляється, домлючи всі розумові принціпи. З такої українізації нам справді булоб чого радіти, бо вона булаб нашим ділом.

Але „українізація" довершилася инакше. Кремельські владарі несподівано наказали свому апаратови на Радянській Україні „зукраїнізуватися", а в Якутії „зякутизуватися" і навіть поставили тому реченець. Яка річ, що з такої „українізації" нам нічого радіти, бо вона доказує не нашу силу, лиш навпаки слабосилля. Адже це ясне, що колиб большевикам було чого нас боятися і колиб іще „українізація" могла скріпити нашу грізність, то ніякий здоровий на розумі большевик „українізації" не наказувавби.

А щоб було ясно, прочитаймо дещо з переписки на тему „Про свободу мови", поміщеної в московській „Правді" з 11-ого березня 1925. Вийшла ця переписка з цього, що в одному з попередних чисел „Правди" тов. Ларін помістив статтю, в якій нарікає, що в провадженню національної політики на Кубані силується дітей проти волі їхніх батьків ходити до „зукраїнізованих" шкіл з тої речі, що ті батьки є українського походження. На це тов. Вол. Колодуб заявляє від імени групи учителів, що українське учительство „ніколи не згодиться доставити надзвичайно складну з ідеольоґічного боку справу будівництва школи соціяльня". Бо тоді „вийде ось що: численні батьки Україні, Білоруснии й Жиди, яких діти говорять виключно по українськи, білоруськи й жидівськи, пішлють своїх дітей у московську школу, — а пішлють тому, бо ще досі навіть серед робітництва не цілком пережилися пересуди пануючої кляси й тому ще й досі многим видається, що московська мова є носієм вищої культури. Тільки матірна мова (— а не свобідний вибір батьків —) може бути одиноко справедливим, відповідаючим педаґоґічним вимигам і політично оправданим критеріям при розвязці спірних питань про викладову мову в школі". Виходить із цього цілком ясно, що принаймні на деяких областях Радянської України населення не лиш не примушувало большевиків силою своєї української національної свідомости „українізувати" шкільництво, але й навпаки та „українізація" була для політичних цілей самих-же большевиків у богатьох випадках насаджувана штучно, бо проти волі населення. Можнаб у те не повірити, колиб тов. Колодуб, який це пише, був Москвином, і колиб він, — як ось той Ларін, — протестував проти таких практик. Тимчасом тов. Колодуб є Українцем і ці практики не лиш оправдує, але й їх домагається. А щоб було ще ясніше, прочитаємо ще одного листа Українця Семена Білинського, який заперечує, щоб на Україні переслідувано московську школу, — як це твердить Москвин тов. Ларін, — і пише далі так: „Шкільництво старається виховати на Радянській Україні працівників, ознайомлених із життям і побутом жидівських, українських і білоруських мас, а не відірваних від тих мас чиновників, гордих на своє знання „мови інтелігенції". Тут іде боротьба за і проти жидівських, українських і білоруських мас, за і проти совітської влади. Свободи вибору мови не можна розуміти так, що невіжому батькови має бути дозволено мучити семилітню дитину, яка бажає продовжувати свій розвиток мовою матері". — Накінець прочитаймо відзив іще одного Українця, тов. Сінкевича. Він цитує декілька прикладів, які виявляють несвідомість населення в питанню про мову і на підставі тих прикладів вважає неможливим базувати національну політику большевиків на зрусифікованім дорослім населенню: „Попробуйте тільки писнути серед населення, якою мовою воно хоче навчати своїх дітей! Під впливом темних сил села і своєї несвідомости воно піде проти своїх інтересів і інтересів дітей і очевидно давний дух візьме верх".

(Дальше буде).

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1926 для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що вже вислано календарі на адресу пп. секретарів для слідуючих відділів:

Відд. 56 (2 п.), 77 (2 п.), 96 (2 п.), 102 (4 п.), 118, 128, 140, 167, 230 (3 п.), 235 (2 п.), 251 (2 п.), 274 (2 п.), 336 (2 п.), 341, 355.

Сі посилки зістали вислані Амерікен Рейлвей Експрес дня 3. грудня.

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить Адмін. „Свободи".

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

Після чисел виготовлених Департаментом Торговлі Злучених Держав, котиця удержання сорок вісьмох стейтів Злучених Держав виносили $1,310,332,793 в р. 1923, що рівнялося $11.95 на кожду голову в Злучених Державах. Чи Ви знаєте, що Гелмар паковані в картонові пачки так, що жадні купуєте Гелмар. Ви певні, що дістаєте цигарки в належиму стані і не по-

СВІЙ ДО СВОГО

Вчера ми подали відомости про кооперативний рух на західно-українських землях. З них то пізнає кождий, як велике і вдячне поле праці отворилося перед нами, які величезні богацтва можемо задержати в своїх руках, якщоби ми громадно горнулися до своїх інституцій, якщоби попирали свій власний промисл і свою власну торговлю, своїх людий і свої орґанізації.

З спілковим рухом зросло розуміннє національної і громадянської солідарности, взаїмне довіря і карність. Завдяки цему могли вже розвиватися і другі українські підприємства. Повстали вже українські фабрики, які мимо несприятливих відносин в Польщі розвиваються дуже гарно, бо український консумент вже зачинає навикати до українського продуцента та торговщика.

Найважнійшою одначе економічною справою під теперішню хвилю являється зібрання мілионового капіталу для Земельного Банку Гіпотечного. Українці мусять зложити до кінця грудня міліон золотих, інакше втратимо одинокий український банк в старім краю. Що до цего нема ніякого сумніву. Маємо — віз і перевіз. Або зложимо міліон на протязі того місяця, або стратимо банк і останемо Українцями, які мешкають в 20 столітю в самій середині Европи і яких є 8 міліонів, а які не мають навіть одного емісійного банку, а домагаються державної самостійности. Хочуть бути вольними і мати свою власну державу.

Не осмішуймо себе перед світом, не легковажмо так важної справи, а поспішім всі як один до закупна акцій Земельного Банку. Не руйнуймо легкою рукою важкого доробку. Не допустім до ліквідації одинокого українського банку, бо стидно буде нам самим глянути собі в очи, коли наступить дійсне нещастє. Не слухаймо підшептів наших пройдисвітів, московських і польських наймитів, які в нас не поставили ніякої інституції, а тільки їх всегда руйнували і тепер руйнують. Глядім, що ми йдемо в гору, що всі наші фінансові інституції перетривали страшні воєнні і повоєнні часи і не банкротували, як тисячі других, але зростають в силу. Що вони з нікуда не мають допомоги тільки від української суспільности і тійже суспільности вірно служать. Що купуючи акції Земельного Банку ми будуємо сильну інституцію, даємо її розмах. А все те за марних пару долярів!

На сотки тисяч коли не мілioни накупила наша еміґрація ріжних шерів від Бог знає яких компаній і потратила свій гріш, чиж малаби вона отягатися тепер від купна шерів свого одинокого банку. Того, якого шери купили всі найвизначнійші громадяни в краю і всі краєві орґанізації. Коли вони знищені війною і зубожілі мають довіря до своєї народньої інституції і складають в її руки останні свої центи, а ми маємо ще застановлятися чи купити одну акцію за $5. Ми маємо тут допускати до цего, щоби заваловати наші часописи артикулами, покликами і закликами, щоби освідомити нарід, що треба хоч $5 вложити раз в життю до українського банку, щоби мати хоч на показ перед чужинцями шер українського банку з краю.

Ми мусимо вивязатися з того завдання як найкраще. То нічого, що тільки два тижні часу перед нами в Америці, бо наш орган читають кождого дня десятки тисяч Українців і вони потребують тільки хвилинки застанови над тою справою, а певно, що вимуть пару долярів і вишлють їх до краю або до Обєднання на закупно акцій.

Свій Банк відзивається до Своїх. Збудований він з трудом для нас і нашого власного добра, чиж малиби ми його самі зруйнувати?

Міліон велика сума для одиниці, але дрібниця для загалу. Ми не хочемо, щоби Земельний Банк був власністю кількох великих акціонарів, а загально-народною фінансовою інституцією. Концесію банку використаливби легко чужинці і міліон золотих можна дістати хочби від жидів. Але в тім випадку булаби тільки українська фірма, яка булаби в цілости в жидівських руках. А ми хочемо, щоби це була українська інституція. Тому то ніхто инший, а тільки український нарід повинен розкупити акції банку, по тій причині і американські свідомі патріоти не можуть відказатися від тої справи.

Не зволікаймо та купуймо акції свого українського банку.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 6-ГО ГРУДНЯ, 1925 РОКУ
відбудеться о годині 8.15 вечером.
ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ
В УКР. НАР. ДОМІ, 217 E. 6th Street, NEW YORK, N. Y.
— улаштований заходом
УКРАЇНСЬКОГО ХОРУ ПІД ПРОВОДОМ Т. ОНУФРИКА, ДІРІГЕНТА ХОРУ з нагоди Двайцятьлітного Ювилею основання Укр. Гр. Кат. Церкви св. Юрія в Ню Йорку.
З сеї нагоди Преосв. Епископ Конст. Богачевський відправить Архієрейську Службу Божу.
Щиро запрошуємо до співучасти в святі всіх громадян і Основателів та Членів Церкви, всі Орґанізації і Товариства. Початок свята 10. рано в Церкві.
282 КОМІТЕТ.

ЯКРАЗ НА ЧАСІ!
Саме тепер накладом „Свободи" вийшов друку невідомий ще доси в Америці сценічний образок в 1. акті п. з.:
„ВЕЧЕР СВ. НИКОЛАЯ"
Ся книжочка вийшла якраз в пору і всі наші П. Т. Учителі повинні з нею познакомитись, бо вона надається дуже добре на свята св. Николая для шкільної дітвори. Штука до виконання легка а тенденція високо моральна і викличе доладне враженє на малих і старших слухачів.
У тім представленню виступає 11 осіб.
Ціна враз з почтовою пересилкою 15 центів за 1 примірник, а $1.50 за 11 примірників.
Замовляти на адресу:
SVOBODA
83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як: СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦЬ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ДОПИСІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Не забуваймо про рідний край!

Справа наша не загине! Але тільки тоді, коли ми всі як один будемо памятати на наш рідний край, галицьку Україну.

Там ми перший раз узріли світ; там ми зросли і виховались; там ми живились тими плодами, які нам могла дати наша рідна земдиця. І тому то нашим святим обовязком не забувати за свій рідний край. Та не тільки не забувати, але і помагати йому, чи то морально чи матеріяльно. Жиємо тут в тім прибраним краю і під кождим оглядом живеться нам тут лучше як нашим братям в старому краю. Вони всі як один від малої дитини до бідоволосого старця, від звичайного селянина до найвисше освіченого чоловіка, усі вони закуті в польські кайдани, усі вони не можуть нічого сказати, бо за одно слово правди чекає їх тюрма, а в тюрмі ляцькі муки, а там і смерть. А до сего всього приєднався там ще й голод. А що ми на се? Чи відчуваємо сей голод і нужду наших галицьких братів? Чи беремо на себе хоч одну сотну часть тих терпінь? Так, але не всі. Правда, є межи нами люди, що відчувають недолю наших братів і помагають що їх стати, але таких є дуже мало. А кілько то є ріжних нагод до вбирання жертв на рідний край на ріжні цілі? Кілько то мітингів і ріжних сходин, як весіль, хрестин, іменин і всяких інших оказій відбувається поміж нашим народом, де можна би хоть малу жертву зібрати! Але байдужність наша завелика. Ми забуваємо за свій рідний край. Богато, дуже богато є наших Українців, котрі справами рідного краю взагалі, не інтересуються. А щодо жертв то їм і не споминай. Ті самолюби мають добру роботу, а навіть подороблялись гарних маєтків і жиють собі самі для себе. Се ті самолюби, котрі не тільки забули за свій рідний край, але навіть за своїх ріних родичів та за свою рідню. Вони вже забули, як колись то вони, ті самі самолюби працювали у дідича за 25 крейцарів на день від сходу сонця до заходу. Вони ситі, вони мають тут подостатком що їсти і в що убратись, але дати яку лепту на краєві цілі, на се у них нема ані часу ані грошей.

Схаменіться хоть тепер, коли браття Ваші голодні, виснажені, замучені польською неволею, простягають руку до Вас: Поможіть голодним селам, а тоді певно наша галицька справа ніколи не загине.

А при кінці хочу сказати, щоб наші браття не минали найменшої нагоди, де можна щось зібрати на голодуючих в старім краю. Нехай послужить сей примір. З нагоди 25-літного подружя (срібного весіля), яке обходили п.п. Іван і Луція Лазорчик дня 24-го жовтня с. р., гості зложили $13.25. Громадянин І. Лазорчик, предсідатель братства св. Андрія в Ню Йорку доручив мені ще збірку $10.50, які то гроші зібрано на мітингу. Разом я висилаю $23.75 до Обєднання в Филаделфії. Сі гроші призначені на голодуючих в старім краю.

Весільні гості зложили по долярови: І. Лазорчик, І. Бугера, Н. Данилик, Д. Павлик, Н. Біщак, Й. Кальброн, Т. Лазорчик, Т. Смит, М. Пиртко, Т. Берондж, М. Карноль і панна З. Желяско; по 50 ц.: І. Чачуна К. Верескіля і М. Биндас 25 центів. На братському мітингу зложили по долярови: І. Лазорчик, Я. Цомпель, Л. Фединяк, М. Гандзюк, Гнатяк, П. Зятик, Д. Павлик, А. Дубас; по 50 ц.: В. Босий, Д. Биндас, Н. Виткович, І. Зборовський, К. Верескіля.

Іван Бугера.

СЛАБІ КОСТИ.

Дитина з слабими кістьми або з англійською хоробою є слабо відживлюючася і звичайно податлива до перехолодження, кашлів або инших комплікацій і перше всего потреба богатого в вітаміни корму для відживлення тіла. Щоб се осягнути нема нічого подібного супроти

SCOTT'S EMULSION

ідеальний поживний тонік з найчистійшого рибячого олію для дитини будькотрого віку. Ті, зі слабими кістьми, повинні діставати богатий в вітаміни корм кождого дня. **Scott's Emulsion є чистий, смакує добре і є скуточним поживним тоніком для всякого віку.**

Scott & Bowne, Bloomfield, N. J. 25-70

ОСЛЯЧІ ПЕЧАТКИ.

В часі англійсько - бурської війни, з американського порту в Товсенд вислано велику скількість ослів для потреб англійської армії. Ніхто не сподівався, що тим ослам судилося відограти важну ролю в тій війні — ролю, яка їх панів Англійців виставила на посміховище, а Бурам принесла багато користий. В одній з битв вдалося Бурам спрямувати вогонь на задні частини англійських військ між якими находилася група ослів, навантажена харчами і амуніцією. Мало воно такий наслідок, що осли, які спочатку заховувалися зовсім спокійно, опісля перелякалися, переломили ряди англійських військ і перейшли на сторону Бурів. Бури, які і так мали скупі запаси харчів і амуніції, тим незвичайно зраділи. Англійці знову своє неповоджене того дня могли приписати ослам.

Місто Товсенд, яке симпатизувало з Бурами, рішило для звеличання ослів, які походили якраз звідтам, зладити почтову печатку, якою кілька років стмеплювали марки. На печатці уміщено три ослячі голови.

ПАТЕНТИ

В справах патентовання винаходів звертайтеся до патентових адвокатів в Вашингтоні, котрі полагодять кожду справу скоро і вдоволяючо. — Пишіть по українськи сейчас по наш даровий патентовий підручник і оказові зразки. Скора і фахова обслуга.

BRYANT & LOWRY
Registered Patent Attorneys
310 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.

АМЕРИКУ ВІДКРИЛИ КИТАЙЦІ.

Відкриття Америки пересувають усе на инші часи. Насамперед Лейф Кріксон заквестіонував першенство відкриття Америки Колюмбом. Недавно знову Мек Мілен виступив із твердженням, що відкрив у полярних краях руїни з 500-ого року, а тепер Китайці виступають до бою за першенство відкриття Америки.

Керовник китайського інформаційного бюра в Парижі Ші-Ту-Фа повідомляє, що пять будійських священиків відкрило в 458 році після Хр. величезний остров, що лежить, у віддалі 3.250 миль на схід від Китаю. Опис того острова, який вони подали Фу-Чангови не оставляє мабуть ніякого сумніву, що вони дійсно висіли на **американську сушу.** Зновуж у 499 році відвідав цю незнану країну будійський священик Гуі-Шен. Місце, де він причалив, не є зване, але мексиканські легенди певно торкаються Гуі-Шена, котрий навчав фільозофії й нових правд.

Ші-Ту-Фа запевняє, що перші еспанські мандрівники, котрі висіли в Південній Америці й Мексико, здивувалися, коли добачили, що тамошня архітектура схожа з архітектурою Далекого Сходу. Був там зображений бог із головою слона, що саме вказує на його азійське походженне. Богато легенд Колорейдо є, як сконстатували, китайського походження. В Мексико найшли памятник Будди, виконаний на східний спосіб, цебто з позагинаними ногами.

ПОРОДИЛА ВІДРАЗУ ШЕСТЕРО ДІТЕЙ.

З Маляги повідомляють, що селянка Марбелля породила на пятому місяці вагітности шестеро дітей, в цьому три дівчинки.

Мущини! Хоронїть себе перед всіми заразливими хоробами.

SANY-KIT

Охоронч для мущин. Дає найбільшу охорону

Велика рурка 35 цнт., Kit (4's) $1.00

У всіх аптиках або у San-Y-Kit, Dept. B, 92 Beekman St., New York

Пишіть по циркуляр

THE SANTAL SUPPLY SANTAL MIDY REPORT ALL DRUGGISTS

КАТАР МІХУРА

Lehigh Valley

ПРОГУЛЬКА ДО WILKES BARRE І SCRANTON

В Неділю, Грудня 6-го

$3.60 ЗВОРОТНИЙ БІЛЄТ

Білети добрі лишень на прогулькови трені в обі сторони.

Лиш. New York 11.43 P. M. Суботи (Hudson Terminal лишень).

Лиш. Jersey City 11.55 P. M. Суботи (Exchange Place Station).

Лиш. Newark 12.25 A. M. Неділя (Elizabeth and Meeker Aves.)

Лиш. Scranton 6.00 P. M. Неділя (Laurel Line).

Лиш. Wilkes Barre 6.50 P. M. Неділя.

Білети до набуття в Exchange Place або Journal Square. Телефон інформаційного Бюра Montgomery 7000

Lehigh Valley Railroad

The Route of The Black Diamond

НАЙСКОРШЕ НАЙБЕЗПЕЧНІШЕ НАЙТАНЬШЕ

можете переслати родині

НА РІЗДВО

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ

через

СТАНДАРД БАНК

який доручує доляри на найблисшій почті в як найкоротшому часі, у всіх частях

ГАЛИЧИНИ, УКРАЇНИ

Й ИНШИХ КРАЇВ.

Банк пробив передсвяточні приготовання, щоби не було проволоки в доручуванню з приводу великого навалу праці.

75c. ТЕЛЕГРАФІЧНО 75c.

Отворено до 8-ої вечер.

THE STANDARD BANK

55 AVENUE B., NEW YORK

Отворено до 8. год. вечер.

„ЦАРІВНА"

ПОВІСТЬ

написала ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

Ціна $2.00.

Можна набути в Книгарні „Свободи", „SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

В ПОГОНІ ЗА МІЛІОНАМИ.

(З німецької повісти Е. Г. Зелігера переробив В. К.).

(Продовженне) (9)

Тепер їй хотілося ще більше кричати, але він затулив їй устa рукою, втягнув її під 26 нумер і швидко замкнув подвійні двері на всі замки. Полі стояла під стіною і дивилася на нього великими очима. Він зближився до неї рішучими рухами.

„Не дотикайся мене!" скрикнула вона перелякано. „Я боюся".

„Але-ж, Полі!" засміявся він, підступаючи до неї.

„Ти божевільний!" хлипала вона. „Ти переріжешся в бюрі. Віддай гроші, що ти ваним приняттям.

„До сто чортів, я не брав ніяких грошей!" відповів Фос, заскочений таким несподіваним поняттям.

„Так, так, містер Дод говорить правду, що ти божевільний!" лепетіла вона, обтираючи сльози хустиною.

„Ти мені не віриш?" кричав Фос з обуренням і затискав пястуки.

„Як я маю тобі вірити, коли ти божевільний!" хлипала вона і впала перед ним на коліна. „Петер, мій коханий, прошу тебе, віддай гроші. Дод обіцяв мені, що це не буде мати ніяких судових наслідків. Ти підеш у санаторію і я буду тебе доглядати".

Як не старався Петер Фос вияснити їй цілу справу, вона не дала собі вибити з голови, що він божевільний. Його неправдоподібні твердження, що він удав тільки кражу міліонів, щоб вирятувати фірму, ще більше її пригнобило.

„Ах!" простогнав він і повалився в розпуці у фотель, а потім засміявся так голосно, що аж відгомін відбився від стін.

Від цього сміху зникли решти сумнівів у Полі. Там міг сміятися тільки божевільний! Вона відступила в кут і гляділа на нього перелякано.

Петер Фос підійшов до неї близько.

„Чи містер Стокс не балакав з тобою?" спитав він майже спокійно.

„Ні! Так!" лепетіла вона. „Він хотів зі мною говорити! Але це вже було зайве. Я вже все довідалася була від містера Дода. Віддай гроші, коханий мій, ми можемо лишитися і тут в Німеччині, поки ти не видужаєш".

„Хай мене Бог покарає!" заревів Фос. „Я-ж не вкрав ніяких грошей". Це все одне обманство. Я цьому Додові розібю голову, як його піймаю".

Полі відпорошувалася руками: упередження, яке розбудив у ній Боббі Дод, не міг Петер Фос викорінити ні просьбою, ні грозьбою.

„Отже добре!" сказав він і тупнув ногою. „Ти не даєшся переконати. Отже вважай мене далі мілioном злодієм. Але як ти розведешся зі мною і схочеш вийти за цього проклятого Дода, ти зробиш мене потрійним вбивцем. Наперед я вбю його, потім тебе, а накінець себе, памятай собі".

„Але-ж я не хочу розводитися з тобою!" простогнала Полі. „Я ніколи не вийду за цього Дода".

„Не удавай!" відрізав Петер Фос. „Він признався мені при телефоні".

„Але-ж ні!" крикнула вона зі щирим обуренням. „Це безличність. Я зараз зажадаю від нього пояснення. Він вже нераз робив такі натяки".

„І з цим чоловіком ти підеш слідом за мною. Ти вернеш зараз же до Сен Люїс".

„Це неможливе!" зітхнула вона, складаючи покірливо руки. „Ти-ж божевільний. Ти мусиш віддати мілioни! Чому ти не розумієш цього?"

„Та хай це чорти пірвуть!" заревів він. „Тут справді можна розум згубити".

„Оце і є власне!" хлипала вона крізь сльози. „Як би ти був при розумі, ти віддавби гроші. Розумна людина не краде двох міліонів. Це-ж злочин, любий мій, скажи де ти подів гроші, тоді все буде добре. Ти це зробиш для мене!"

Петер Фос вже не мав сили сперечатися.

„Я не віддам міліонів!" сказав він спокійніше. А саме тої простої причини, що я їх не маю. Коли ти більше віриш тому проклятому Додові, ніж мені, то справа дійсно зле мається. Але я жадаю від тебе, щоб ти негайно вертала до Сен Люїс".

„Ні, ні, цього я не можу зробити!" благала вона його. „Інакше він віддасть тебе в руки поліції і ти підеш в тюрму. Тільки як я буду коло нього, він не важиться цього зробити. Ми заключили таку умову і він обіцяв мені справу полагодити по доброму".

Петер Фос хопився обидвома руками за голову.

„І ти віриш йому, Полі? Він возить тебе зі собою, щоб тебе звести, так, це його одинока ціль".

„Містер Дод — це джентельмен!" відповіла вона, встаючи. „А крім того я сама знаю добре, як мені поводитися. Тільки ти цього мабуть не знаєш".

„Ти справді це писала?" спитав він, витягаючи портфель.

„Портфель!" скрикнула вона. „Ти маєш його! Ти був справді в тюрмі у Сен Мальо?"

Цього й було вже надто. Вона впала без памяти у фотель і заплющила очі.

Коли вона прийшла до себе, вона лежала сама на софі. Петер Фос зник. Вона вернула у свою кімнату, сіла у фотель і плакала в хустину. Кримінальний агент чекав даремне на неї в павільоні.

Тимчасом Петер Фос був вже знов у старої Ганзен. Він віддав їй подушку. Одяг вона віднесла назад до кравця і заплатила за визнчення. Вона принесла йому теж пакет з Американ[illegible]

Довга борідка зникла. Того самого вечера він купив собі на головному двірці в Альтоні білет до Берліна, залишаючи старій Ганзен як заплату гардеробу підстаркуватого кавалера. Вона віднесла її негайно до торговця старими річами.

Коли Дод вернув до готелю, він застав Полі в сльозах. Вона розповіла йому все, що сталося. Його співчуття і любов показалися перший раз сильнішими від його амбіції. Він не пустився далі шукати за Фосом, тільки лишився біля Полі, щоб її потішити.

Тимчасом Петер Фос був уже в Берліні і більш з цікавости, як з почуття солідарности зайшов у злодійський шинок в північно-східній дільниці міста. Тут він довідався, де можна за гроші дістати фальшиві папери.

Не треба мені їх! подумав він собі. Їду до мого дядька у Штрінау.

На другий день вранці він справді так зробив.

8.

У Штрінау Петер Фос плентався якийсь час по добре знайомих вулицях, яких він не бачив дванацять років, а далі він пустився йти до дому свого дядька. Тут він прожив колись шість років свого молодечого віку. Дядько, старий кавалір, що за той час став радником краєвого суду, не був занадто зрадований появою свого небожа в подертім матроскім одягу. Як вищий судовому урядовцеві йому не годилося мати до діла з підозрілими во-

він сварки своєї старої хазяйки. Фосові з трудом вдалося переночувати в нього одну ніч, потайки перед хазяйкою.

На другий день вранці Петер Фос роздумував власне над тим, як розповісти свому дядькові всю правду про себе. Старий радник переглядав тимчасом ранішну пошту. Він перебігав одним оком поліційну газету, коли нагло йому заперло віддих і він простогнав, обертаючи непритомно очима:

„Петер Фос, міліоновий злодій з Сен Люїс!"

Петер Фос прискочив до нього, глипнув на газету і зрозумів відразу, що сталося. Там був надрукований гончий лист. З підписом Боббі Дода. Виставлений в Гамбурзі. З описом особи капітана Сімса.

„Любий, коханий дядьку!" шептав Петер Фос до зомлілого дядька. „Мені дуже жаль, що ти так налякався".

„Міліоновий злодій!" харчав дядько. „Геть звідси".

„Я того сподівався!" відповів Петер Фос.

Судовий радник Печ підвівся трохи.

„Ти-ж не можеш вимагати від мене", простогнав він, „щоб я як судовий радник переховував у себе міліонового злодія!"

„Але-ж я не є злодій", успокоював його Петер Фос, „я тільки удаю його. Тих міліонів, які я мав украсти, цілком не було".

І Петер Фос став розповідати дядькові про те, як справа малася.

Радник краєвого суду Печ прийшов поволі настільки до себе, що міг вже упорядкувати

ві в його щирі очи і повірив йому. Але про те, щоб Фос міг далі залишитися в нього він не хотів навіть слухати.

„Шкода!" сказав Петер Фос. „А я це уявляв собі так гарно. Я хотів лишитися тут два роки, поки все не успокоїться, а потім спровадити сюди і мою жінку. Це було-б дуже гарно, а крім того не надто дорого".

„Тобі треба грошей?" спитав дядько і хитаючися підійшов до скритки у стіні.

„На два роки моїх грошей трохи замало!" признався Петер Фос. „Я не міг ще більше обтяжувати моєї фірми".

Дядько виняв десять банкнотів по сто німецьких марок.

„Ось бери!" сказав він, подаючи йому гроші. „Мені їх не треба. А ти мусиш негайно забиратися із Штрінау!"

„Розуміється!" відповів Петер Фос, ховаючи гроші. „Я поїду в Росію. Дод певно не вміє по російськи".

„Хто це такий Дод?" спитав дядько.

„Це детектив, що гнається за мною!" пояснив йому Петер Фос і виняв шапку з кишені. „Найгірше те, що моя жінка є разом з ним. Вона має мене за божевільного. Чи не зробив би ти мені цеї прислуги і не поїхав у Гамбург, щоб їй вибити це з голови".

Дядько похитав головою.

„А може й ти вважаєш мене божевільним?"

„Ріди, мій хлопче, йди вже!" приналгював його дядько, стискаючи йому руку. „Як за два роки будеш знов у Сен Люїс і ціла справа добре скінчиться,

УВАГА! УВАГА!

СПРАВА ДУЖЕ ВАЖНА, БО СОЛІДНА І БІЗНЕСОВА, А ЗАРАЗОМ І ПАТРІОТИЧНА!

З огляду, що зближається кінець субскрипції акцій одинокого українського банку:

ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО У ЛЬВОВІ

GLOBE SERVICE CO., 436 EAST 23RD ST., NEW YORK, N. Y.

подає до відома Українського Загалу, що за уповажненнєм Генерального Представництва Земельного Банку на Америку

ВІДЧИНЯЄ З ДНЕМ 1-ГО ГРУДНЯ 1925 Р. БЕЗПЛАТНО

свої офіси для субскрипції акцій Земельного Банку у Львові.

Урядові години від 9-ої рано до 8-ої вечером.

279-283 За GLOBE SERVICE CO.: ВАСИЛЬ ЗАГАЕВИЧ.

ТРИЦЯТЬ ВАРТІСНИХ НОВОСТИЙ (Вартости $25) ЛИШЕНЬ **$9.95** На короткий час

Тут маєте правдиву вартість за Ваші гроші. Лишень наша фірма може дати таку цінність. Подивіться на сю ілюстрацію і не забудьте, що ВСІ ТІ 30 ГАРНИХ ЦІННИХ РІЧИЙ можете купити від нас майже за безцінь а се ЗА $9.95. Весь наш товар дістаємо впрост з фабрик у великій скількости і тому можемо продати його так дешево. Всі ті Річи варта чотири рази більше як ми жадаємо. Ся ДЕШЕВІСТЬ є лишень НА 30 ДЕНЬ, тому спішіть поки час. Се буде для Вашої користи купити сі Річи тепер і заощадити гроші, час та ужити їх на Різдвині подарунки для родини. Всі, що не будуть вдоволені і звернуть товар до 10 день, дістануть назад гроші. Читайте уважно спис Річий: 1. Гарний Мужеський Зигарок, никлевий, ручно різблений, гарантований, американський осередок, сильний, держить добре час, вартости $3.50. 2. Женський зигарок на руку (імітація) як на ілюстрації. 3. Кешенковий пуларес. 4. Пара золочених маншетових спинок. 5. Гарний ланцушок. 6. Фонтанове перо, вартости $1.50. 7. Цінний, сильний і добрий будільник, 30-годинний осередок, держить добрий час, вартости $2.50. 8. Приятель Парібчаків, є се Стінний сховок для мушин в котрім можна тримати зигарок так, що можна бачити все час. Під зигарком є сховок на ланцушок, спинки і т. п., а зверха термометер. 9. Зобой, є се новість, з якою можете наслідувати музичні інструменти, звірята і птахів. 10. Щітка до голення. 11. Французький з Видами Перстінь гарно викінчений, з імітацією дорогого каменя. 12. Запальник до цигар в формі Револьвера, добра імітація правдивого револьвера. Потисніть курок з маєте огонь. Добрий також настрашити злодая, гарно викінчений. 13. Співаючий птах на дереві. Се щось нове, гарний кольоровий птах на дереві. Потягаючи за шнурок птах видає голос немов правдивий. 14. Кешенковий гребінець. 15. Торба на Знаряди. 16. Пісок до бритви. 17. Компасове Зеркало, показний компас на одній стороні а зеркало на другій. 18. Телескоп, Прикраса для Зигарка з французькими видами. 19. Кишенкова Бритва. 20. Спинка до ковнірка. 21. Тромбела, металевий ріг, яким можете наслідувати корнет. 22. Знаряди для подорожуючих, ніж, видельці і ложка доброї якости. 23. Зашивка до кравання. 24. Машинка до стриження, вартости $2.50. 25. Цигарничка, 26. Шпилька до кравання. 27. Ножик кишенковий. 28. Секретний замок, отворити може його лишень той, що знає секрет. 29. Екс-Рей Камера через котру можете бачити кости Ваших пальців. 30. Пів дозина ножиків до бритви.

НЕ ПРИСИЛАЙТЕ ГРОШИ ВПЕРЕД, лишень витніть се оголошенне і пришлеіть до нас з 50 центами на оплату пересилки, а $9.95 заплатите при відборі товару. З Канади, Мексика, Филипин і других заграничних країв, повна сума мусить бути прислана згори. Пишіть дисель до: 282

GRAND NOVELTY CO., Dept. 218, 1723 Kedzie Ave., CHICAGO, ILL.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ЗЕРКАЛО.

Може якраз тому, що жінка без зеркала обійтися не може, з цим предметом є звязані ріжні пересуди, яким вірить біля 99 проц. людий.

Деякі з пересудів сягають ще доісторичних часів, деякі знову повстали в середніх віках. Китайка, Німка, Американка чи Українка, всі в однаковій мірі їм вірять.

Між иншим кажуть люди, що зле діється тому, хто в чужій хаті сяде проти зеркала. Збієш зеркало, не мати-меш щастя протягом семи років.

Зібе хто ручне зеркало, без сумніву спричинить смерть дитини. (А старі кавалери?)

Нещастя певне, коли хора особа гляне в зеркало! Инші знову кажуть, що небезпечно спати під зеркалом, також не вільно дивитися в зеркало, коли бє 12. година.

Коли зеркало впаде зі стіни і не зібється, тоді певне щастя. Щастя приносить також сяйво місячного світла в хвилині, коли хтось дивиться в зеркало.

МАНДРІВКА РИБ.

Недавно американський учений А. Гентсмен прочитав доклад про свої кількалітні досліди в справі переселення риб. Причиною цього переселення буває рух так зв. плянктону, що складається з найдрібніших ростин та тварин і є головним кормом риб. Розвиток самого плянктону залежить від трьох причин: світла, температури і скількости соли в воді.

Як відомо, вже в глибині кількох сот метрів в океані панує цілковита пітьма. Тому деякі орґанізми плянктону, що потребують для свого розвитку світла, випливають на верх, инші, що бояться світла, в сонячні дні опускаються на дно. Такий сам вплив мають теж зміни температури і скількість соли в океані. Коли до нього додати вплив холодних струй води, то мандрівка риб стає в цілковитій залежности від наведених причин, що визначують рух плянктону.

ПЕРЕСИЛКА ГРОШЕЙ ДО КРАЮ В ДОЛЯРАХ

ПАШПОРТИ — КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ.

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ ВСІЛЯКОГО РОДА.

КУПНО І ПРОДАЖ ДОМІВ В ФІЛАДЕЛФІЇ І ОКОЛИЦІ.

КОНТРАКТИ КРАЄВІ І АМЕРИКАНСЬКІ

АСЕКУРАЦІЯ ДОМІВ І МЕБЛІВ ВІД ОГНЮ

Хто має до полагодження котру в наведених справ, нехай особисто або писемно зголоситься до знаної а перед війни правдиво української канцелярії нотарияльної:

T. J. HRYCEY & CO.

329 SOUTH FOURTH STREET, PHILADELPHIA, PA.

Bell Phone: Lombard 25-93

КАРТИНА 20x24, В 17ох КРАСКАХ, ЛИШЕ ЗА ОДНОГО ДОЛЯРА ($1.00).

500.00 долярів нагороди тим, котрі займуться розпродажею сих прекрасних образів. Перша нагорода 150.00, друга 100.00, третя 75.00, четверта 50.00, пята 40.00, шеста 30.00, сема 20.00, осьма 15.00, девята і десята по 10.00. — Хто продасть найбільше, той дістане першу нагороду. Хто менше, той другу, і т. д. Поза нагородою, даємо ще 15% від продажі. Гроші посилаєте нам тоді, як продасьте образи. На покритя пересилки посилайте 2.00 в листі. День нагороди буде проголошений в часописі.—Голоситися до:

UKRAINIAN BAZAR, 2248 GRAYLING AVE., DETROIT, MICH.

НОВІ КНИЖКИ ЯКІ МОЖНА НАБУТИ У КНИГАРНІ СВОБОДИ:

М. Капустинський — ПОХІД УКРАЇНСЬКИХ АРМІЙ НА КИЇВ—ОДЕСУ В 1919 РОЦІ (короткий воєнно-історичний огляд). Части I., II. і III. з 23 кольоровими схемами-мапами і документами в додатку. Ціна ..... 70 ц

Василь Софронів — БО ВІРНА ВІНОЮ. (Збірка нарисів). Ціна ..... 10 ц

Евген Боровський — СЕРЕД КУЛЬ І ГРАНАТ. (Начерки). Ціна ..... 10 ц

Софія Тобілевич (Карпенко-Кара) — РІДНІ ГОСТІ. (Спогади з побуту Українських Січових Стрільців на Степовій Україні). Ціна ..... 10 ц

Замовлення слати до:

„SVOBODA". 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ДОМИ — ФАРМИ

Доми великі і малі, дорогі і дешеві, старі і нові, ФАРМИ близькі і далекі Філядельфії

НА ПРОДАЖ І ЗАМІНУ.

Також ріжні бизнеси.

В. БОГАЧЕВСЬКИЙ

в бюрі

J. W. ARMSTRONG

4233 Germantown Ave., Phila. Pa.

ПОЗІР МАТЕРИ, БАТЬКИ, МОЛОДИЦІ, ДІВЧАТА!

Видаємо нову богато ілюстровану книжку „ЛІКАР ДОМОВИЙ", описуючу навіть найдрібнійші недуги мущин, женщин, дітий, як їх вистерігатися, як їх вилікувати, як можна найдешевше і найскутчнійше їх лічити дома. Пишіть зараз до: 182—

THE SPARROW CHEMICAL CO., Inc., Dept. 13, 698 Wythe Ave., Brooklyn, N. Y.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ на рік 1926

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ.

Маємо на складі 30 ріжнородних календарів на 1926 рік. Календарьком друкований по українськи, свята означені червоними буквами.

Ціна за один календар 30 ц. з пересилкою, а 4 за доляра.

Шторникам, аґентам і для тих, що хотять занятися продажию календарів, висилаємо даром спис стінних календарів по гуртовій ціні. За попереднім надісланнєм $5.00 вишлемо 30 штук оказових календарів, щобисьте оглянули, а опісля замовляли більше число. Замовленя посилайте на адресу: 133—

UKRAINIAN BAZAR, 168 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

НА АСТМУ ПІДЧАС ЗИМИ.

Метода Помічи Терпляким на Астму навіть в Найгірших Випадках. — Пишіть по Даровну Спроби.

Коли терпите на Астму підчас холодів і непогоди, коли дусить Вас за кождим віддихом, не забудьте замовити сейчас, даром на спробу, методи Frontier Asthma Co. Нема ріжниці де живете або чи вірите в яку небудь помічі, пишіть по сю дарову спробу. Коли терпіньсте ціле життя і пробували що думали найліпше на поборення Астми та навіть стратилисьте цілком надію, пишіть по сю дарову спробу. Се одинокий спосіб, в який можете довідатися, що за прогрес робиться для Вас помимо всіх минулих невдач Ваших та спроб визволитися від Астми. Тому пишіть по сю дарову спробу і то сейчас. Ті оголошуєся тому, щоби кождий терпячий зміг покористуватися сею прогресивною методою і попробував перший раз її даром, котра є знана днесь тисячам як найбільша новість, яку коли бачили. Пришліть купон днесь. Не чекайте. 282—

FREE TRAIL COUPON

Frontier Asthma Co., Room 931-D
Niagara and Hudson Sts.,
Buffalo, N. Y.

Send free trial of your method to:

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ своїх кравнів Николая Стеця і Семена Карпюка і решта кравнів зі села Турка над Стрием. Хтоби о них знав, або вони самі, прошу зголоситися на адресу: 279-82

WASYL PATENT
1928 Maple Ave. N. E., Canton, Ohio.

ПОШУКУЮ старшої женщини бавити дитину при українській родині на дуже добрих услівях. Голоситися листовно або особисто до: 280-83

М. КОСТЬ,
110 — 4th St., Passaic, N. J.

ПОТРІБНО МУЩИН І ЖЕНЩИН знаючих українську і польську мову до легкого заняття. Платня і комісиєї. Голоситися від год. 11 рано до 3. дорпол. до П. С. ЗИНОВА, 15 Park Row, Room 516, New York City. . . 7,9,2

ПОШУКУЮ Гриця Федика з села Пархач, пов. Сокаль, має перебувати в Гемілтон, Канада. Хтоби про него знав, або він сам, прошу голоситися на адресу: JOHN HROMADA, 222 Fabyan Pl., Newark, N. J. 182-83

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРИЯ І БУЧЕРНЯ.

Продається по причині слабости жени. Продам дешево. Голоситися під ч. **337 HENDERSON STREET, JERSEY CITY, N. J.** 282-83

На загальне домагание видруковано ще раз веселий календар „Льовя" і додаток „Вуйко" на рік 1926. Ціна $1.00. Календар Магічний і Чарівницький в двох часта, ціна $1.00. Хто пришле два доляри, дістане стінний календар даром. **Sichowy Bazar, 34 E. 7th St., New York, N. Y.** 281-86

ШТОРНИКИ ПОЗІР!

Повідомляю, що маю на складі 400 мішків

ВОЛОСЬКИХ ОРІХІВ,

що тільки одержаних. Ціна 18 ц. і 24 ц. за фунт, менше як 100 фунтів 19 і 25 ц. за фунт. На жадание висилаю прібку.

При замовленях треба прислати $2.00 завдатку.

Маю також

КРАЙОВУ БРИНДЗЮ

на складі. Писати до:

GEO. MYCHUDA,
1603 Newport Avenue, Northampton, Pa.

ЯК ХОЧЕТЕ КУПИТИ АБО ПРОДАТИ фарм, бизнес або фарму, як хочете пересилати гроші долярами до своїх кревних або залагодити якунебудь правну справу так прошу удатися до:

WALTER KOSTETSKI & CO., Inc., Business and Real Estate Broker, 4309 Germantown Ave., Phila., Pa.

ЮЛІЯ ЯРЕМА

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

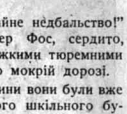

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ІНШІ ЗАБАВИ.

129 E. 7th ST., NEW YORK CITY

Telephone: Orchard 2568

тоді я спенсіонуюся і переїду до тебе. Але поки що я мушу оминати тебе. Я не вважаю тебе божевільним, ані злодієм, ти тільки великий очайдух. Коли-б таких людий, як ти, було більше, ми мусіли-б змінити цілий карний закон".

Петер Фос попрощався і за хвилину був уже на вулиці. Він мав тверду постанову покинути Штрінау. Памятаючи завсіди на те, що треба затирати за собою сліди, він не пішов просто на залізничий двірець, тільки рішив перейти через декілька сіл до другої залізничої лінії. Він перейшов через міст на Одрі і пустився йти у східному напрямку.

Нараз він побачив довгу, худу, чорну постать, що йшла йому назустріч. Петер Фос пристанув, приглянувся прохожому і пізнав відразу свого шкільного товариша, Фрідріха Мінківця, що сидів з ним в одній волавці. Петер Фос оглянувся, чи нема біля не хто, і заступив йому дорогу.

„Добрий день, Фрідріх!" гукнув він задоволено. „Ти не пізнаєш мене?"

Прохожий станув і видивився великими сивими очима на обдертого матроса, не догадуючися, звідки він міг би його знати.

„Але-ж, Фрідріх!" сказав Петер Фос і вхопив його за гузик його піджака. „Ти не пригадуєш собі мене? Я Петер Фос!"

Тепер Мінківцові почало проясняватися в голові. Його уста задріжали і обличчя почервоніло від радощів.

„Так, так, так!" ледви промовив він.

„Гм!" сказав Петер Фос обережно, „коли-б я мав тобі про це розповідати, ми мусіли-б вибрати таке місце, щоб ніхто не міг підслухати. Я прохав би тебе теж, щоб ти не викрикував при кожній нагоді мого назвища. За мною шукають."

Шкільний товариш відскочив перелякано взад.

„Будь спокійний!" сміявся Петер Фос і взяв його під руку. „Це тільки заклад. Розумієш, я приїхав сюди з Америки".

„Ах, так!" крикнув Мінківц і тяжкий камінь впав йому з серця.

Вони порозумілися, що Петер Фос буде називатися від тепер Франц Мілер. За мостом вони взяли човен, поплили долів рікою і висіли на самітному місці в прибережнім лузі. Тут Петер Фос відкрив свому товаришеві таємницю свого уданого злочину. Мінківц відніся до справи цілком інакше, як старий судовий радник. Він дивився з подивом на свого приятеля, що в розгарі оповідання встав і підкреслював важніші слова відповідними рухами.

„Очевидно, ти можеш липитися в мене, скільки хочеш!" впевняв його Мінківц. „В мене цілий дім, що лежить цілком самітно. Я є сільським учителем у Ограну. Мені не стало грошей на дальшу науку".

„Отже педаґог?" засміявся Петер Фос. „Це, як мені видається, не зле заняття. Та я, на жаль, для нього не був би здібний. Твої запросини я розумію справді ти, Петер Фос. Що за несподіванка! Звідкіля-ж ти тут узявся?"

„Я тобі сказав Петер Фос обережно, „коли-б я мав тобі про це розповідати, ми мусіли-б вибрати таке місце, щоб ніхто не міг підслухати. Я прохав би тебе теж, щоб ти не викрикував при кожній нагоді мого назвища. За мною шукають."

Шкільний товариш відскочив перелякано взад.

„Будь спокійний!" сміявся Петер Фос і взяв його під руку. „Це тільки заклад. Розумієш, я приїхав сюди з Америки".

„Ах, так!" крикнув Мінківц і тяжкий камінь впав йому з серця.

Вони порозумілися, що Петер Фос буде називатися від тепер Франц Мілер. За мостом вони взяли човен, поплили долів рікою і висіли на самітному місці в прибережнім лузі. Тут Петер Фос відкрив свому товаришеві таємницю свого уданого злочину. Мінківц відніся до справи цілком інакше, як старий судовий радник. Він дивився з подивом на свого приятеля, що в розгарі оповідання встав і підкреслював важніші слова відповідними рухами.

„Очевидно, ти можеш липитися в мене, скільки хочеш!" впевняв його Мінківц. „В мене цілий дім, що лежить цілком самітно. Я є сільським учителем у Ограну. Мені не стало грошей на дальшу науку".

„Отже педаґог?" засміявся Петер Фос. „Це, як мені видається, не зле заняття. Та я, на жаль, для нього не був би здібний. Твої запросини я розумію і приймаю, бо мені конче хочеться тут у Штрінау відслужити свої два роки. Цеж моє друге родинне місто, а коли Дод дійсно заїде сюди, то не буде мене шукати у цій закутині".

Набалакавшися до схочу, вони вернули назад до міста, де Мінківц мав полагодити деякі справи.

Коли вони йшли через ринок, стрінув їх поліцейський Мільнер, знайомий Мінківця. Петер Фос не надавав цьому ніякого значіння, сів у ресторані за склянкою пива і ждав на Мінківца.

Погода була гарна і вони пішли до Ограну пішки. Петер Фос оглядав, хитаючи головою, похилений від старости шкільний будинок, що стояв за селом у великому саді. Посеред саду стояли два вулики.

„Я їх зараз використаю!" сказав Петер Фос, відчинив один вулик і сховав у нього свій портфель.

Петер Фос урядився у Мінківца, як в своїй хаті. Поки його приятель вчив діти, він читав книжки з шкільної бібліотеки. Пополудні вони балакали оба або грали в карти. Деколи Фос ходив на прохід до Штрінау, щоб довідатися про курс американських міляних акцій, які все ще падали. З поліцією, яку заступав на ринку грубий поліцейський Мільнер, він оминав ближчого знайомства, але Мільнер звернув увагу на незнайомого чоловіка в морськім убранні.

Три дні пізніще Петер Фос шукав щось нетерпеливо на стінним календарі.

„Що ти там шукаєш?" спитав Мінківц.

„Що я шукаю?" сердився Петер Фос. „Шукаю 27. листопада. Це день уродин Полі".

За хвилину коло цеї дати лишився виразний відтиск його пальця.

25. листопада Петер Фос, не зважаючи на лиху погоду, побіг до Штрінау. Він прийшов до міста пізно над вечір і хотів зайти до дядька. Але дощ падав чим раз сильніще. Перед зливою він сховався під старим вязом напроти тюрми.

На ратуші вибила девята година. Була пітьма. Вихор завивав поміж деревами, як дикий вовк. Галузи свистіли і скрипіли. Вартовий під тюремним муром зробив три несміливі кроки і завернув назад в будку.

От, дурне! подумав Петер Фос. Краще було лишитися в Ограну.

У тій самій хвилині якась схилена постать перебігла через вулицю, скочила в корчі і нишком підкралася до вязів.

„Це що!" вирвалося Фосові. Більше він не міг сказати, бо вже почув він два пястуки на своїй шиї.

„Я тебе задушу", почув він шорсткий голос над своїм вухом, „як ти не даш мені зараз свого одягу".

„Але-ж зараз, дуже радо!" харчав Петер Фос, не опираючись. „Я дам тобі все, що маю на собі. Тільки я не хотів би йти голий до дому".

„Я дам тобі мої річи!" відповів незнайомий, значно спокійніще. „Я тільки що втік з тюрми".

„Диви!" відповів Петер Фос з признанням і став скидати свій синій піджак. „Не потребуєш мене боятися, я теж тільки людина".

„Давай сюди!" відітхнув другий лекше, скинув плащ, шапку, тюремний одяг і став вдягати Фосове убрання. Черевики взяв теж від нього. Тюремний одяг придався Фосові, як би був на міру роблений.

„А це що за плащ?" спитав він здивовано.

„Це плащ сторожа!" відповів шепотом втікач. Він сидів в коридорі. Я дав сторожеві в келії межи очі і замкнув його там. Шапку я теж взяв у нього. Інакше мене-б не пустили".

Петер Фос накинув плащ і надів шапку. „Тепер можемо йти. За мною!"

Вони стали перекрадатися променадою довкола сплячого міста, Петер Фос на переді, за ним втікач. Коло моста стояв поліцейський. Петер Фос приклав палець до шапки і поздоровив його. Поліцейський відкланявся по припису. Так вони перекралися попри що небезпечну підводну скелю, перейшли через міст і за кілька хвилин були вже в чистім полі.

Тепер вони йшли поволіще. На запит Фоса втікач став розповідати, що він зветься Еміль Попель та що був засуджений на рік тюрми за фальшування документів. Засудив його суд присяжних під проводом радника краєвого суду Печа. Еміль Попель був родом з Конрадсвальдау в окрузі Кройцбурґ і був там громадським писарем. Петер Фос випитував його своїм способом про все найдокладніще.

„Як довго вже сидиш?"

„Від нині", відповів Еміль Попель.

„Тепер певно хочеш втікати до Америки?"

„Це було-б найліпше!" відповів Попель. „Але в мене нема грошей".

„Я дам тобі їх!" сказав Петер Фос. „Дам тобі охоче. Ти перекрадешся лісами до залізниці, це добрі чотири години, поїдеш першим потягом через Горішний Шлеск, а звідси гайда через австрійську границю. Втікати через Гамбурґ було-б цілком нерозумно. Там тебе напевно зловлять. Але Трієст це инша справа. Там люди задоволені, як мають якого пасажира. Я дам тобі папери і ти поїдеш просто на моє імя".

„Коли-б тільки опис особи згоджувався!" перервав йому Попель.

„Чому-б не мав згоджуватися!" успокоював його Петер Фос. „Яка твоя міра? Коли судити по одязі, ти того самого росту, що й я".

„1,69!" відповів швидко Еміль Попель, бо це стояло в військовім пасі.

„Це добре!" відповів Петер Фос задоволено. „Волосся?"

„Брунатне", відповів Еміль Попель непевно.

„Ясне чи темне?"

„Напевне не знаю".

„Очи?"

Цього Попель вже цілком не знав.

„Слухай!" крикнув Петер Фос з обуренням і станув. „Чи з тебе не брали опису в тюрмі?"

„Ні!" відповів Еміль Попель. „Власне мене хотіли міряти і фотографувати, але апарат був зіпсований і до цього не прийшло".

„Це-ж крайне недбальство!" кричав Петер Фос, сердито стукаючи тяжкими тюремними чоботами по мокрій дорозі.

За пів години вони були вже біля самітного шкільного будинку. Дощ перестав падати. Петер Фос казав свому товаришеві підіждати, а сам обійшов будинок і дістав з вулика свій портфель.

„Це не зле!" сказав він, присвічуючи сірником. „Очи і волосся такі самі. тільки твій ніс цілком простацький. Але ти цьому не винен".

„Чи дістану гроші?" спитав Еміль Попель непевно.

„Ось тут!" відповів Петер Фос, виймаючи з портфелю декілька стомаркових банкнотів, які він дістав від свого дядька. „1, 2, 3 і 4! Маєш чотириста марок. З цими грішми можеш дістатися й до Австралії. А ось леґітимаційні папери. Тих постарайся, щоби ти американський громадянин. По дорозі навчися трохи по англійськи. Тепер ти називаєшся Петер Фос, отже не забудься!"

„Петер Фос!" повторював Еміль Попель і сховав папери.

„Значить", продовжував Петер Фос, „в Ню Йорку ти знов будеш називатися Еміль Попель. Гроші маєш. Фальшівників документів Америка не видає. Отже будь спокійний. Мого назвища не потребуєш довше надуживати, як це необхідне".

„Я не з таких!" сказав Еміль Попель, але в душі думав цілком інакше.

(Дальше буде).